

Een partieel teratologische *Pyronia tithonus* (Lepidoptera: Nymphalidae, Satyrinae)

Sylvain Cuvelier & Raphaël Windey

Samenvatting. De Benelux is het Europees bolwerk van *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767). Tijdens de zomermaanden komt deze soort talrijk voor in ruige, bloemrijke graslanden nabij struikgewas. Ten zuidoosten van Klein Sinaai (Oost-Vlaanderen, België) fotografeerde en filmde de tweede auteur een uitgesproken partieel teratologisch exemplaar. Dit exemplaar wordt geïllustreerd en besproken.

Résumé. Le Benelux est le fief européen de *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767). Pendant les mois d'été cette espèce est abondante dans des prairies hautes et fleuries près des massifs d'arbustes. Au sud-est de Klein Sinaai (Flandre orientale, Belgique) le deuxième auteur a photographié et filmé un exemplaire partiellement tératologique. Cet exemplaire est illustré et discuté.

Abstract. The Benelux is the European stronghold of *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767). During the summer months the species is common in rather tall, flowery grasslands in the proximity of bushes. Southeast of Klein Sinaai (East-Flanders, Belgium) the second author photographed and filmed an extreme, partially teratological specimen. This specimen is illustrated and discussed.

Key words: Lepidoptera – Nymphalidae – Satyrinae – *Pyronia tithonus* – Belgium – teratology – faunistics.

Cuvelier S.: Diamantstraat 4, B-8900 Ieper, België. sylvain.cuvelier@pandora.be

Windey, R.: Eksaardedorp179, B9160 Lokeren, België. raphael.windey@telenet.be

Inleiding

Tijdens een inventarisatie voor het project Dagvlinders Durme- en Scheldegebied heeft Raphaël Windey op 19 juli 2015 een licht afgevlogen, teratologisch mannetje *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) gefotografeerd en gefilmd. De vlinder vloog in een, voor de soort, typisch rijk grasland (16Bb *Alopecurion pratensis*) op vochtige grond (Fig. 1) ten zuidoosten van Klein Sinaai (51.174N 4.003E). Samen met *P. tithonus* vlogen er nog andere ubiquisten zoals *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758), *Aglais io* (Linnaeus, 1758), *Araschnia levana* (Linnaeus, 1758), *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758), *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) en *Aphantopus hyperantus* (Linnaeus, 1758). Al zijn teratologische, albiniserende Satyrinae niet uitzonderlijk, toch is dit exemplaar door zijn specifieke morfologie opmerkelijk.

Fig. 1. Een teratologisch ♂ *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) op smeerwortel in een vochtig grasland, Klein Sinaai (OV), 19.vii.2015. (© Raphaël Windey).

Fig. 2. *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) ♂, Klein Sinaai (OV), 19.vii.2015, a.–bovenzijde; b. –onderzijde. (© Raphaël Windey).

Uiterlijke kenmerken

Het mannetje *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) vertoont uitgesproken albiniserende kenmerken op de distale delen van de linker voorvleugel, zowel op de bovenzijde als de onderzijde die mogelijk te wijten is aan expositie aan de volle zon tijdens het popstadium. Op de bovenzijde (Fig. 2a) is de oranje grondkleur nog gedeeltelijk aanwezig in de proximale en mediane zone van de voorvleugel. De donkerbruine kleur ontbreekt in de apicale ocelli, langs de costa en in de submarginale zone. De androconiënvlek is aanwezig (Fig. 3). Onder de middenader is deze vlek duidelijk albiniserend, boven de middenader is dit minder uitgesproken. De bovenzijde van de linker achtervleugel is volledig normaal. Op de onderzijde van de voorvleugel (Fig. 2b) heeft de oranje grondkleur, voor zover zichtbaar, hetzelfde patroon als op de bovenzijde, de apicale ocelli zijn duidelijk albiniserend evenals de costa en de submarginale zone. De onderzijde van de achtervleugel heeft een normale kleur en tekening. Opmerkelijk zijn ook de symmetrische kleine inkepingen op beide voorvleugels die het gevolg kunnen zijn van de aanval door een predator.

Fig. 3. Detail bovenzijde linker voorvleugel, zichtbare androconiënvlek van een teratologisch ♂ *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767), Klein Sinaai (OV), 19.vii.2015 (© Raphaël Windey).

Dankwoord

Graag bedanken we Frits Bink voor zijn advies. Ook een woord van dank aan Stef Spruytte voor het nalezen van de tekst.